

מסורת הש"ס

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

עג.

עין משפט
נר מצוה

קבו א מיי פט"ו מהל'
מאכלות אסורות
הלכה כה ופט"ו הלכה ו
וה"א הלכה אן סמג
לחין קמח טוש"ע י"ד פ"ר
קלד סעיף א:
קבו ב מיי פט"ו שם
הלכה ל טוש"ע שם
סעיף ג:
קבו ג ד ה מיי [שם]
וה"א כה טוש"ע
סעיף א:
קבו ד מיי שם הל' כה
טוש"ע שם סעיף
א:
קל ד ה מיי שם הלכה
לא טוש"ע שם סעיף
ד:

איכא דאמרי רבה בר רב הונא גופיה אישתי בקנישקנין. מיהא
היחך היה שומה בקנישקנין נהי דלא הוי חיצור מ"מ היה
לו לחוש דלמא פסיק קדיס ברישא עובד כוכבים ופי' ר"ח דלא
מייירי עס העובד כוכבים אלא שהיה שומה עס ישראל בקנישקנין
וא"ת א"כ מלי קמ"ל י"ל דקמ"ל דלא

מיתסר בזמן הזה משום שמחה לאפקי
ממאן דאסר במס' שבת לשתות
בקנישקנין בזמן הזה פ' במה אשה (דף
סז: ע"ש הע"ז): י"ן ב"ן וביים
במים במשהו. פ"ר דדוקא י"ן נסך
ממש שנתנסך לעבודת כוכבים הוא
דהי' במשהו אכל סתם י"ס נששים (ו) וכן
מגע עובד כוכבים (ד) במים מייירי
במים שידוע שנתנסכו לעבודת
כוכבים דאי בסתם מים ליכא איסור
דכוותיה קמ"י י"ן שידוע שנתנסך
לעבודת כוכבים אכל סתם י"ס הוא
נששים אפילו מין במינו כמו כל
איסורין שצמחה וההיא דלגנדרמים
עובד כוכבים דקאמר עלה בתוספתא^ו
שטיפת י"ן אסרת במשהו אע"ג דלא
הווי ודאי נסך איכא למימר דאמרי
כ"ר יהודה דלמר מין במינו אפילו
באלף לא בטיל אפי' בשאר איסורין
ועוד אומר ר"י דאפי' אס נפשי לומר
דסתם י"ס במשהו אפי' הוא סתם
י"ס בזמן הזה נששים ודוקא בימי
התנאים והאמוראים שהיו בקריאס
העובדי כוכבים נטיב עבודת כוכבים
דלא שייכא ניסוך החמירו בסתם י"ס
לאוסרו כמו י"ן נסך ממש הלכך
לענין בטיל כשאר איסורין דלמי
ובטל נששים כמו שאר איסורין:
ב"י אהא רב דימי א"ר יוחנן המערה
י"ן נסך מתבית לבור אפי' ב"י
היום ב"ר ראשון ראשון ב"י. פ"י
אפי' מתרבה הי"ן נסך לבסוף מ"מ
אמרין ראשון ראשון בטל משמע
הכא דרב דימי א"ר יוחנן קמא
בטיל ותימה דבבבירות פ' הלוקח
(דף כז.) אמרינן הלוקח ליר מע"ה
משיקו במים וטהור ממה נפשך אי
רובא מיא יניחו הא עבדי ליה
השקה ואי רובא ליר ליר לא בר קבולי
טומאה היא פ"י ומיעוט מיא דאית
ליה בטלי דליר הוא רוב ומשיק עלה לא
שו אלא לטבול בהן פמו אכל לקדירה
לא דמלא מין את מינו ומיעור ולא
אמר קמא קמא בטיל ורב דימי
קאמר לה להא שמעתתא הסם ועוד
קשיא דרבי יוחנן ארדבי יוחנן
דבשעמתי א"ר יוחנן ראשון ראשון

בתנאי' ומיס צמים כו'. מים שנתנסכו לעבודת כוכבים נפלו צמים
דהיתר: גמ' ראשון ראשון. שנפל בטיל (א) ציין כשר שצבור
ומותר בהנאה. והאי דקמני לקמן (דף עד.) י"ן נסך שנפל צבור כולו
אסור מוקי לה כשנפל בחצית גדולה
היטירה. ולא אמרי' קמא קמא בטיל
ליה צרוב: **היטירה** לגו **איסורא.**
דקמא קמא דהיתירא בטיל ליה:
ה"ג י"ן צמים צנוסן טעם: מאי לאו
חמרא דאיסורא לגו **היטירה.**
וקמני ממי יחזי טעמא (ו) בחמרא
מיתסר: ה"ג לא **חמרא דהיתירא** צנו
מיא דאיסורא. ואשמעינן דכל כמה
דיחזי מיא טעמא בחמרא איתסר
עד שיצטל טעם הי"ן את טעם המים
וכגון דנפיל כוליה כחדא דלא אפשר
למיא דאיסורא לצטיל (ז): ה"ג
ומדרישא מיא דאיסורא סיפא נמי
מיא דאיסורא וקמני **סיפא** מים ציין
צנוסן טעם. אלמא איסורא צנו
היתירא אע"ג דרובא דהיתירא לא
אמרין קמא קמא בטיל: **אמר** לך
רב דימי כולה מתני' היטירה צנו
איסורא ורישא. מיא דאיסורא וסיפא
מיא דהיתירא. ואין הלכה כרב דימי
שהרי בא רב יצחק והחמיר בא רבין
והחמיר ולקמן [ע"ז] פסקין י"ן נסך במינו
במשהו: **לרור קטן גרסי.** והוא פך
קטן. ובעירובין לגבי גדרים צ"י אחרון
(דף קג.) גרסינן ללול קטן והוא קשר
של משי: **רואין את היסור כאילו**
אינו. ולא אמרינן הרי נאסר כל
היין ורבה היין על המים דהא הוי
חמרא רובא אלא באיסור שנפל
גרדא משערין ואיכא מיא רובא.
אלמא פליג רבין ארדבי דימי ואשמעינן
דמיא הוא דמבטל חמרא אכל חמרא
לא מבטל חמרא: **סחלה.** קודם י"ן
נסך דכי נפל י"ן נסך אשכחיה מיא
ובטולה: **מלא מין את מינו.** לבסוף
ויעור כלומר נתחזק וניתוסף איסורו
ורבה י"ן על המים (ז). ולשון ניעור (א) כאש
אשר יעור משנתו כמו (ז) הניעור בלילה
וכל היכא דמני מלא מין את מינו
ויעור היינו פירושה. ויש שמפרשין
ויעור נוער מתורתו ראשונה ונדבק
בצדירו ונתחזק וא"כ נוער מיצעי
ליה: **ואיכא דמתני.** להא דרב שמואל
צר יהודה אמתני': **מאן דמתני** לה
אמתני' לא צעי סחלה. ואפי' נפל
קיתון לבסוף ס"ל דמבטלין מים את
האיסור: **ומאן דמתני אמילתיה**
דרבין צעי סחלה. דאי לא תחלה
אתא לאשמועינן מאי קמשמע לן

(א) [עירובין ט. בבבירות כב.
גכ.] (ב) צ"ל טוסף: כמו
טומאה בטילה ויעורה.
(ג) [נדרים ד.] (ד) [אבות פ"ג
מ"ד.] (ה) וכן מים צמים
מייירי במים שידוע שנתנסכו
לעבודת כוכבים (ד) [אבות פ"ג
מ"ד.] (ו) ע"ש וסם איתא בל"ס של
תרומה (ח) [ז"ל של יפול].
(ט) בדפ"י אמרינן (י) [נע"ע
תוס' שבת סה: ד"ה שמה
ותוס' צ"ק ק: ד"ה אומר
ותוס' חולין פו: סד"ה רואין
חולין.] (י) [נע"ע תוס' יומא
ז: ד"ה עירה ותוס' מנחות
כב. ד"ה הדבר].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כי וכו' היינו
ק"י שיפול שם. עיין שבת
דף סה ע"ב תוס' ד"ה
שמה ועיין בבבירות דף כה
ע"ב צ"ל צ"ל ד"ה אכל
וינחא דף מ ע"ב תוס'
ד"ה עירה: בא"ד מה
חידוש הוא זה. לא וכו'
לפיכא הא החידוש הוא אף
דאילו נפל בבת אחת לא
מתיי' כ' בהיתר מ"מ נכנס
בקלות אמרי' קמא קמא
בטיל ואי דקושייתם מה
הפרש מה וצבת אמת נמי
לפטל צ"י דמ"ש משום
קטן למשהו גדול ה"ל
לקשות בפשיטות דלמאי
צריכים לנ' קמא קמא
בטיל הא אף אס תלמוד
לכל הפילה לשתמי דהוי
ס' וגם אמרי' אומר ר"י
אכל חצית לא חיה לא
נכנס בחציתו וכו':

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ראשון וכו'
בטיל ברוב ציין וכו'
שנפיל חבית גדולה
שנשברה ונפל: (ב) ד"ה
ה"ג י"ן וכו' מאי לאו וכו'
היי' טעמא חמרא במיא
מיתסר כ"ל וה"ה:
(ג) ד"ה ה"ג לא וכו'
לפטל טעמא דחמרא
הס"ד: (ד) תוס' ד"ה י"ן
וכו' וכן מגע עובד כוכבים
דומיא צמים דמייירי
במים: (ה) ד"ה כי אמת
וכו' שנפל צבור כולו
אסור בהנאה וי"ל דנפל
בפעם:

מוסף רש"י

ויעור. נתחזק על ידי
מינו ויעור משנתו שהיה
תחלה בטל אלא שאינו
מינו, ודומתו בבבירות
(כב.) טומאה שפילה
וחזרה ויעורה (שורב"ט ס.ז.)

הא רבין נמי הכי קאמר: בטל וצנדרים (דף מ: א"ר יוחנן^ו גידולינן של תרומה שגדלו ורבו
גידולי על עקרו אסור אפי' לכהן לאוכלן משום טבל ולא אמרינן

ראשון ראשון ראשון צטיל * היינו עד * (שיפול) שם כל כן מן היין נסך צין הכל שלא יהא בהיתר ס'
אכל אס נפל כל כך מן הנסך לסיורין צין הכל שאין בהיתר ס' כדי לצטלו אסור משום דמלא מין את מינו ויעור ותדע
שכן הוא דאי לא תימא הכי וכו' אס היה אדם מערה חלב בקדירה של היתר מעט מעט צסירוגין עד שנתרבה החלב לבסוף
כל כך שהיה צו צנוסן טעם לקדירה וכו' תעלה על דעתך שהוא מותר משום קמא קמא בטיל אלא ודאי לא אמרינן קמא
קמא בטיל כיון שיש כל כך מן האיסור לבסוף שהוא נותן טעם ואס תאמר כיון דעד ס' קאמר כדפ"ר אס כן *מה חידוש
הוא זה לאשמועינן שיהא בטל עד ס' וי"ל דאחא לאשמועינן דאף על גב דקמני מתני' י"ן ציין במשהו דלא מייירי באיסורא לגו
היתירא אלא מייירי בהיתירא לגו איסורא וא"ת ולפ"י רש"י דפי' קמא קמא בטיל אפי' אין צו ס' הא * אסרינן במתני' (דף עד.) י"ן נסך
שנפל צבור (ח) וי"ל דנפל בפעם אחת בקילוח אחד דלא אמר קמא קמא בטיל אלא הכא שנפל טיפה אחר טיפה מותר משום דלמר קמא
קמא בטיל * **ר"י** י"ן במים בנותן טעם מאי לאו דקנפיל חמרא דאיסורא לגו מיא דהיתירא. וקאמר דלא אמרינן קמא קמא בטיל
וקשיא לרבי יוחנן וא"ת ומאי קושיא האמרין לעיל דלא אמרינן קמא קמא בטיל כי אס עד ס' וא"כ שפיר קאמר דאוסר בנותן טעם
דהיינו כי ליכא ס' וי"ל דהכי פריך מאי לאו דקנפיל לגו היתירא ומדאס ספא מייירי באיסורא לגו היתירא רישא נמי דקמני י"ן ציין במשהו
מייירי בזה"ג דנפל איסורא לגו היתירא וקמני במשהו וקשיא לרב דימי א"ר יוחנן: **ודוקא** צרצור קמא דלא נפיש עמודיה אב"י חבית
דנפיש עמודיה לא. פ"ר דה"ה רב דימי דאמר בחצית דוקא נקט חצית אכל גיגית דנפיש עמודיה טפי מחצית לא אמר קמא קמא
בטיל * **ר' יואב** ההיתר באי"ו אינו בו. רבין אתא לאפלוגי ארדבי דימי לאשמועינן דוקא מיא מבטלי חמרא אכל חמרא לא
מבטל חמרא ופי' דאין הלכה כרב דימי שהרי אחר רב דימי בא רב יצחק והחמיר וצא רבין והחמיר וצ"י טעם זה דארדבה
היה לנו לבסוף בשל סופרים כדברי המיכל וכו' רב דימי דאמר רב יצחק והחמיר וצ"י נראה דהלכה כרבין ולא כרב דימי ולא
מטעמיה דרש"י אלא משום דרבין צר סמכא הוא טפי כדאיתא ביצמות פרק הבא על יצמתו (דף מד:):